

Checklist voor gemeente voor een visueel toegankelijk stembureau

Bewegwijzeringsborden

- Bij voorkeur A1-formaat bord (minimaal A2) met zwarte letters.
- Gebruik geel of wit als achtergrondkleur (valt het beste op in de omgeving).
- Gebruik een schreefloos let ertype (zoals Verdana of Frutiger).
- De lettergrootte dient minimaal 5% van de kleinste leesafstand zijn (dus op een afstand van 1 meter moeten letters minimaal 5 centimeter hoog zijn).
- Maak de tussenruimte tussen de letters 1,5 keer groter zodat het woord op grotere afstand beter leesbaar is.
- Plaats tekstborden op een leeshoogte tussen 140 – 160 cm.
- Plaats bewegwijzering goed in het zicht en op een logische plek van de vervolgroute.
- Zorg voor een goede verlichting van bewegwijzeringsborden.

Verlichting

- Entree van het gebouw extra goed verlichten.
- Basisverlichting van de route naar het stemlokaal (minimaal 100 lux).
- Extra verlichting op beslistmomenten (kruisingen) en bewegwijzering (>100 lux).
- Gelijkmatig verlichte ruimtes; probeer licht donker overgangen te voorkomen.
- Zorg in het stemlokaal voor een basisverlichting van 300 – 500 lux.
- Zorg voor taakverlichting in het stemhokje, minimaal 1000 lux. Denk daarbij aan een goed afgeschermd LED armatuur, fl xibel te verplaatsen en in hoogte instelbaar.
- Scherm lichtbronnen af om lichthinder te voorkomen.
- Reflec erende materialen voorkomen.
- Let op hinderlijk lichtinval of reflectie bij amen.
- Als er onvoldoende verlichting is, gebruik bijvoorbeeld een bouwlamp en richt deze naar de muur of naar het plafond, zodat er niet rechtstreeks in de lamp gekeken kan worden.

Route

- Maak routes herkenbaar door gekleurde markeringen op de vloer. Een goed alternatief is de aanwezigheid van een gastvrouw/gastheer die de kiezers kan begeleiden vanaf de entree.
- Zorg dat toiletten goed vindbaar en bereikbaar zijn. En dat herkenbaar is wat het heren- en dames toilet is. Let op grootte, hoogte en contrast van de bordjes.
- Vermijd obstakels in de looproute zoals plantenbakken of zorg dat ze in kleur contrasteren met de vloer.
- Zorg dat wanden en vloeren duidelijk te onderscheiden zijn, bijvoorbeeld een donkere vloer en een lichte wand.
- Zorg voor een goede akoestiek. Probeer de nagalmtijden te verminderen. Gebruik bijvoorbeeld zachte materialen in het interieur zoals gordijnen, vloerbedekking, meubels met textielafwerking, speciale wand- en plafondafwerkingen.

Zorg bij trappen voor

- Goede verlichting.
- Een leuning in een contrasterende kleur.
- Een leuning die aan begin en eind 30 cm horizontaal doorloopt.
- Treden die gemarkeerd zijn met een rand (45 mm) die goed zichtbaar is bij het dalen van de trap:
- in een sterk contrasterende kleur en liefst ook podotactiel (met de voet voelbaar).

In het stemlokaal

- Hang de vergrote kandidatenlijst op aan een vrije wand (of een vergrote versie met de partijleden namen in A4 in een multomap).
- Maak de kandidatennaam en volgnummer vet gedrukt.
- Bereikbare opstelruimte vóór de op de wand aangebrachte kandidatenlijst 2,1 x 2,1m.
- Zorg voor contrasterend meubilair in de ruimte.
- Zorg dat de gleuf van de stembus niet te krap of te smal is.
- Hulpmiddelen waar gemeente in kan voorzien:
  - Loep
  - Extra verlichting
  - Stemmaal en soundbox
  - Gebruik van (eigen) hulpmiddelen om te kunnen stemmen is toegestaan. Voorbeelden van eigen hulpmiddelen zijn: (elektronische) handloep, telefoon en tablet.
- Ondersteuning van een eigen begeleider of van medewerker van het stembureau is wettelijk toegestaan voor mensen met een visuele beperking. Zij mogen hulp bieden van begeleiden naar en in een stemhokje tot het invullen en controleren van een uitgebrachte stem.

Contact

Wilt u ondersteuning bij de praktische uitwerking van de adviezen?
Of heeft u andere vragen rondom toegankelijkheid? Neem contact op met:

Accessibility

info@accessibility.nl

www.accessibility.nl

Visio Zicht op Toegankelijkheid

visiozichtoptoegankelijkheid@visio.org

www.visio.org/toegankelijkheid

Robert Coppes Stichting

073 657 91 57

www.robertcoppes.nl

Oogvereniging

030 294 54 44

www.oogvereniging.nl

www.kennisoverzien.nl